

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „Koroški Slovenec“, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: Pol. in gospod. društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.

Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g

Za Jugoslavijo

četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—.

Deželni zbor.

(Nadaljevanje.)

V petek 20. decembra popoldne se je nadaljevala splošna razprava o proračunu. Narodni socialista Herzog se je izrekel proti temu, da bi se za kritje rednega proračuna najemalo da bi se za kritje rednega proračuna najemalo da bi se za kritje rednega proračuna najemalo. Proti mednarodnemu kapitalu, ki je do 90 odstotkov v rokah judov, je treba sklenjene fronte. Dalje pravi, da deželni zbor zanemarja glasovalno ozemlje. (Schauer: Ta govori kot kak narodni Slovenec. Angerer: Prosim, navedite konkretne slučaje! Landbund pa ni razumel znakov našega poslanca, ki je na prste kazal „tri“, kar pomeni, da je poleg slovenskih poslancev še eden, ki spoznava in graja, da v slovenskem ozemlju ni vse zadovoljno.) V Št. Jakobu v Rožu se je morala zapreti šola, ker se hoče podreti, in poučuje se v gostilni, ker ni na razpolago drugih šolskih prostorov. (Angerer: Vedeli boste, da mora za šolska poslopja skrbeti občina in ne dežela. — Angerer je namreč šolski referent. Op. ur.) Tudi učitelji v glasovalnem ozemlju so nezadovoljni in ne pridejo drugam, če so delovali tam dalj časa. (Angerer: Kateri učitelji? Dejanske primere in ne predbacivanja!) Nameščencem se noče vračunati v penzijo čas med obrambnimi boji. Do miru ne pride, ker še ni izšel zakon o kulturni avtonomiji. Samo obljube so vedno na jeziku. Načrt zakona o kulturni avtonomiji je obležal kje v kakem odboru. (Medklic: Kdo je tega kriv? Slovenci sami so krivi. — Op. ured.: Vedeli smo, da bodo valili Nemci krivdo na nas, a svetovno javno mnenje in manjšinski kongresi pravijo, da je naše stališče pravilno. — Starc: V Ženevi smo pa drugače slišali!) Tudi železniška zveza Beljak—Rožna dolina je nepovoljna.

Poslanec Ivan Starc:

Koroška slovenska stranka k proračunu s politične in kulturelne strani noče zavzeti svojega stališča iz teh vzrokov. Vendar misli, da sme zahtevati, da ideje sprave med narodi, manjšinskih pravic, narodne strpnosti itd., ki jih najbolj zagovarjajo Nemci v rajhu in v inozemstvu, pri nas ne smejo najti nepremostljivih kitajskih zidov, ker so našle pri večini evropskih narodov tople zagovornike in njih privlačna sila v Evropi stalno narašča.

Poročevalec je govoril včeraj o enodušnosti v finančnem odboru. To je vsekakor lepo. Vse lepše pa bi bilo, če bi ta složnost ne bila samo v finančnem odboru med strankami, ki so bile že pred desetimi leti enodušne, temveč bi se raztegnila še bolj na one, ki so po plebiscitu prišli zraven, da bi se moglo reči, da je cela dežela složna. Ali tukaj še dosti manjka.

Vablivo je, da bi nadaljeval izvajanja predgovornika o političnih in kulturelnih vprašanjih, ali izrecno izjavljam, da hočem iz današnjega mojega govora izločiti iz gotovih znanih vzrokov narodno-kulturelne zahteve slovenske manjšine in da bom obravnaval samo gospodarska vprašanja. Je razveseljivo že to, da se je našel v deželni zboru med mnogimi črnimi gavranji tudi en bel.

Predvidena je plebiscitna proslava. Naj mi bo dovoljeno vprašanje, kaj se je storilo za glasovalno ozemlje in kaj je s tistimi svečanimi obljubami, ali so bile izpolnjene tistim, katerim so se obljubile? Ali se je kaj storilo za nje? Dalje se vsiljuje vprašanje, kaj se je nudilo onim, ki so bili z ozirom na kri in se glede drugega mnenja, da se jih pritegne v ljubezni vedno bolj k državi in deželi. Desetletnica daje povod, da se nudi prebivalstvu cone A poseben dokaz, da se res skrbi za to ozemlje. Če se pa prelistava proračun, se more o-

paziti zelo redke znake te skrbi. V parlamentu je govoril znani govornik o najsiromašnejšemu kraju Avstrije. Še drugi znani Korošec je govoril o zelo slabih prometnih razmerah v bivši coni A. Oba gospoda dobro poznata položaj in sta resnico govorila. Tej sodbi se jaz pridružujem in vsak poznavalec položaja bo vsaj na tistem temu pritrnil.

S čim se hoče spomniti dežela tega najsiromašnejšega prebivalstva z zelo slabimi prometnimi razmeri, če v proračunu za to prebivalstvo nič ni poskrbljeno. Kako potreben bi bil most preko Drave pri Podravljah, kako potrebna poprava ceste Kotmara vas—Zoprače. Komaj se je dal doseči povprečno 16 odstotni prispevek za to cesto, za katero se je dajalo pred vojno 50 odstotkov. Mogoče ravno vsled tega, ker leži v slovenskem ozemlju. Kako potrebna bi bila regulacija Globaškega potoka pri Štebnu, kjer pri prejšnji regulaciji ni bil reguliran majhen del v sredini, da so bila dela nad tem mestom brezpredmetna in se morajo napraviti nova.

V tej zbornici se je sklenilo, da se regulira Bela. Tedaj sem opozoril na potrebo regulacije v spodnjem toku, da se zavaruje most Mohličje—Galicija. Sklenilo se je, da se bo delalo na to, da se odpravi mostnina pri Labudu, ki pa obstoji še danes. Včeraj smo slišali o novem predlogu glede ceste Pliberk—Labud, četudi se je o tem že sklepalo v deželni zboru in mora vlada v teku treh mesecev poročati o tehničnih pripravah in četudi je bila pred kratkim pri deželni vladi deputacija. To so samo večletne zahteve, da se pokažejo najsiromašnejšemu prebivalstvu Avstrije dejanja.

In če kratko omenjam poglavje „Kmetijstvo“, zastonjiščem kak program deželne kulture sveta, kako hoče pomagati najsiromašnejšemu prebivalstvu, da bi napravil iz najsiromašnejšega prebivalstva vsaj siromašno prebivalstvo. Skrajni čas je, da se ustanovi kmečka zbornica, ki bo morala pomagati tudi najsiromašnejšemu prebivalstvu, toda o tej ni duha ne sluha. Mogoče ji je na poti stanovska zbornica? Kako čudne se zdijo vsote za zadružništvo v proračunu, ko je znano, da ena zadružna zveza o teh vsotah nikdar ni čutila, kako čudna se zdi vsota za utrditev posestev, ko je znana selitvena akcija vsiljivih agentov, ko moramo slišati o posebnih subvencijah. In ko si hoče domače avtohtono prebivalstvo povzdigniti svoja gospodarstva z lastno marljivostjo in lastnimi žrtvami, tedaj se hoče to z deželnimi sredstvi preprečiti. Vse to ne vsled tega, da bi se pomagalo najsiromašnejšemu prebivalstvu na noge, temveč da bi se podkopal ljudski značaj. Domovinska ljubezen se ne vzgaja v odtujitvi domačega ljudstva in njegovega prirojenega značaja, temveč s pospeševanjem vseh gospodarskih in ljudskih sil, ki pospešujejo ljubezen do domače zemlje.

Dokler se napram najsiromašnejšemu prebivalstvu ne pokaže razumevanja, dokler se stališče napram nam ne spremeni, tudi mi ne moremo spremeniti našega stališča. Zato izjavljam v imenu svoje stranke, da bomo glasovali samo za poglavje „Dobrodelno in socialno skrbstvo“, v celoti pa proračun odklanjamo.

Posl. Feinig se zahvaljuje v imenu glasovalnega ozemlja, da so vsi govorniki generalne razprave omenili desetletnico plebiscita. Finančnemu odboru gre hvala, da je vpostavil v proračun poklonilo 50.000 S za glasovalno ozemlje; le škoda, da se je morala vsota znižati. Tudi zvezna vlada misli baje nekaj dati. Povdariti se mora, da ni izpadlo glasovanje samo zato v prid Avstrije, ker so se dale obljube,

ampak v glavnem vsled zapadne orientacije volilcev nasproti vzhodni orientaciji Jugoslovancev. Od obljub se niso vse izpolnile. Ni dobrih cestnih zvez in zato tudi ni tujskega prometa. Za vnovčevanje krompirja se je dosti storilo, vendar vse premalo. Učitelji na tem ozemlju niso na slabem. Vse dvojezične učiteljice, ki so letos maturirale, so že nastavljene, druge ne. Učitelji v glasovalnem ozemlju dobijo tudi prej voditeljska mesta kot drugje. Končno pravi, da zakona o avtonomiji najbrž ne bomo rabili, ker so ga Slovenci odklonili. (Ker Slovenci nočemo brezpogojno sprejeti tega, kar so nam Nemci hoteli vsiliti, so Nemci že mnenja, da avtonomije ne bo treba. Op. ur.) Posl. Neutzler pravi, da se tudi za glasovalno ozemlje nekaj stori, o čemer priča dravski most v Rožeku in most čez Zilo in globaški regulacijski načrt (načrt je pač še zelo malo. Op. ur.).

Posl. Angerer je o položaju ugotovil, da je deželna vlada na njegov predlog že večkrat sklenila, da ustanovi v mešanem ozemlju vzporedne razrede z manjšim številom učencev, kar bi v drugem delu dežele ne šlo. To dokazuje, da se priznavajo težkoče v glasovalnem ozemlju. Ker ima tam prebivalstvo pravico do dvojezičnih učiteljev, se tudi taki nastavljajo. Ker delujejo v težavnih razmerah, dobivajo posebne doklade (da lažje ponemčujejo. Op. ur.). Če so v glasovalnem ozemlju nižje organizirane šole, leži krivda v pomanjkanju prostorov. Ni tedaj resnično, da bi dežela zanemarjala glasovalno ozemlje. (To ve seveda Angerer boljše nego mi, ki zanemarjanje občutimo na lastni koži. Op. ur.) V naslednem napada g. poslanca Starca radi nekega članka v manjšinskem mesečniku „Kulturwehr“. Tam trdi g. Starc, da koroški Slovenci niso vedeli za potek pogajanj o avtonomiji. (To je tendenciozno zavijanje resnice. V „Kulturwehr“ stoji, da Slovenci nismo vedeli za predlog o kulturni avtonomiji, dokler ni bil predložen deželni zboru. Vložen je bil brez vednosti Slovencev, tedaj brez vednosti prizadetih, tistih, za katere je bil vložen. Pribiti moramo obenem, da je g. Angerer načel vprašanje kulturne avtonomije in tako prelomil medstrankarski dogovor. To ugotavljamo, da se ne bo moglo reči, da smo dogovor prelomili mi, in valili zopet krivdo na nas. Op. ur.) Trditev župnika Starca, da je popolna prepustitev utrakvistične šole Slovencev upravičena, je nepravilna. (Zastopnik manjšin in člani manjšinskih kongresov niso Angererjevega mnenja. Op. ur.) V naslednjem govori o pravici soodločevanja staršev pri pouku. Župnik Starc ugotavlja v svoji statistiki, da morajo slovenski otroci obiskovati nemški verouk. Ravno nasprotno je res. Nemški otroci na utrakvističnih šolah morajo obiskovati slovenski verouk. (Tudi to ve g. Angerer boljše nego mi. Op. ur.) Slovensko prebivalstvo nima povoda za pritožbe, sme pa obžalovati nemške otroke. (Bravo! Op. ur.) — Poročilo o podrobnih razpravi prinesemo prihodnjič.

List stane od 1. januarja do 31. marca za:

Avstrijo 1 S 50 g

Jugoslavijo in ostale države 25 Din.

Posamezna številka 15 g

od 1. januarja do 31. decembra 1930 za:

Avstrijo 6 S

Jugoslavijo in ostale države. 100 Din.

POLITIČNI PREGLED

Avstrija. Iz Aten je prišel na Dunaj ravnatelj Politis, da se pogaja radi vojne odškodnine, ker so avstrijske podmornice v vojni torpedirale grške trgovske ladje. — Angleški list ve povedati, da se bo Mala antanta na haaški konferenci zavzela za to, da se Avstriji črta vojna odškodnina, ako se obveže, da izvrši popolno razorožitev Heimwehra in Schutzbunda. — Heimwehr stoji pred težko krizo. Izključitev ministra Schumyja Landbundu ne ugaja in zahteva zadoščenje. Schumy Heimwehru pa naravnost grozi, da bo prišel z dokumenti, ki se nanašajo na to, da je vodil Heimwehr lastno zunanjo politiko. Zato bodo meščanske stranke zahtevale, da nekateri voditelji Heimwehra odstopijo. Na Štajerskem so pričeli ustanavljati svoje „Bauernwehren“, ker kmetje ne razumejo heimwehrovske politike in jim je celo v škodo. Zelo smo lahko radovedni na nadaljni razvoj. Pravzaprav so vse te oborožene organizacije, ko je bila ustava sprejeta, popolnoma nepotrebne in je najboljša, da se razpustijo.

Nemčija. Dne 22. decembra se je vršil v Nemčiji Hugenbergov plebiscit za sprejem zakona za osvoboditev nemškega ljudstva in proti podpisu Youngove vojnoodškodninske pogodbe. Končal je z groznim porazom Hugenbergove politike. Za Hugenbergov predlog je glasovalo od preko 42 milijonov plebiscitnih upravičencev samo 5,825.082 glasovalcev, to je približno 13,7 odstotkov vseh volilnih upravičencev. Proti predlogu je glasovalo 337.320 volilcev, 130.107 glasov pa je bilo neveljavnih. Na podlagi tega izida je bil predlog za spremembo Hugenbergovega zakona zavržen. Nemški narod je tedaj odklonil politiko oseb, ki so ga pahnila v svetovno vojno ter s tem povzročile škodo, ki jo mora sedaj prenašati. Svetovna javnost sedaj jasno vidi, da je nemški narod v svoji veliki večini proti katastrofalni politiki in za nadaljevanje Stresemannove politike sporazuma. Stroški Hugenbergove demonstracije znašajo tri in pol milijona mark, ki jih mora sedaj plačati nemška država.

Rusko-kitajski sporazum je bil 22. decembra podpisan v Habarovsku in izpolnjuje vse ruske predpogoje. Protokol stopi takoj v veljavo in uveljavlja, da ima ob meji nemudoma nastopiti mirovno stanje in da se vojaštvo umakne na obeh straneh. Kitajci so se obvezali, da bodo takoj izpustili vse tolpe belih gardistov v treh vzhodnih provincah, jih raz-

orožili, voditelje pa izgnali. Vsi ruski uradniki kitajske vzhodne železnice se vrnejo zopet na svoja mesta in na obeh straneh se izpustijo vsi aretiranci in interniranci. Vpostavitve diplomatskih in konzularnih odnošajev se bo uredila na konferenci v Moskvi dne 25. januarja.

Politične vesti. Afganski kralj Nadir izjavlja o svoji bodoči politiki, da bo njegova uprava slonela na načelih mohamedanskih zakonov: popolna prepoved točenja alkoholnih pijač, ustanovitev vojaške šole, nabava modernega orožja, nadaljevanje odnošajev s tujimi državami in razvoj trgovinskih odnošajev z njimi, nadaljni obstoj starega državnega sveta in imenovanje ministrskega predsednika, ki bo s pristankom kralja sestavil vlado. — Poljski sejm je izrekel vladi nezaupnico, vsled česar je vlada podala 7. decembra ostavko. Novo vlado sestavlja bivši min. preds. Bartel. — Po odstopu dr. Hilferdinga je bil imenovan za nemškega finančnega ministra dr. Moldenhauer, za gospodarskega ministra pa Schmidt. — Glede pomorske razorožitve se vrši posebna konferenca v Londonu. Anglija in Amerika sta se zedinili in bosta spravili na razpravo odpravo podmornic in omejitev zgradb velikih bojnih ladij. Japonska odklanja odpravo podmornic in zahteva 70 odstotkov ameriškega vojnega drodovja. Francija ni za odpravo podmornic. Italija zahteva enako veliko brodogradnjo kot Francija in je za odpravo podmornic. Mogoče je, da pride kljub različnim naziranjem do sporazuma.

DOMAČE NOVICE

Na Djekšah. Menda so Djekše Podjuni, kar so Sele Rožu, namreč pristna in nepokvarjena vas. Visoko v hribu se solnči dična cerkev, obdana s postavnimi poslopji. Visok zid jo zakrožuje z župniščem vred in celotna zidava te spominja na stare utrbe iz turških časov. Na solnčnih obronkih razprostrtih hribov vidiš krasna posestva; poslopja so zidana v čisto svojevrstnem goriškem slogu in so obdana od gozda, vrta in polja, ter enačijo malim kraljestvom. V ljudstvu tega kraja še živi dovolj korenitosti in grčavosti. Če kje, potem najdeš predvsem na Djekšah nepokvarjeni del naše Koroške in njenega kmetiškega ljudstva, ki črpa svoj življenjski sok, svojo misel in molitev in pesem in postavlo neposredno z rastlinami iz črne zemlje. Kako bi bilo drugače mogoče toliko prisrčnosti v prirejeni božičnici? Jožef in Marija, pastirci in kralji in angelj in pevci in vsi ti mali deklamatorji so morali do-

Ves tresoč se razburjenosti razloži oskrbniku celo zadevo in mu ukaže:

„Pripravi takoj vrvi in verige, odjedzi k rotmanu, naj takoj zapreže in se odpelji z Engelhartom v Rakole! Še danes mora biti čarovnik zaprt v spodnji temnici.“

Tisto leto je opravljal službo rotmana Kavkic. Nastavljal ga je gospod Sigmund in je užival to čast za dobo treh let, a jo je gospod mogel podaljšati, če je rotman znal dobro zastopati graščinske koristi. Njegova služba je obstojala v tem, da je posredoval med podložnimi kmeti in gospodstvom glede tlake in desetine, nasvetoval, katere ljudi naj spravijo k vojakom. Glede tega je skoro vedno veljala rotmanova beseda: on je najboljši vedel, kateri fantje so malo prida. Zato so se ga pretepači in delomržeži zelo bali. Nadalje je imel veliko besedo v ženitovanjskih zadevah. On je dajal kot poznavalec ljudi gospodu informacije, ali naj se fantu dà dovoljenje za ženitev ali naj se odreče. Rotman je bil navadno kakšen ugleđen, večji kmet, znak njegovega dostojanstva je bila bela palica — rovaš, s srebrnim gumbom. Vsako zadnjo nedeljo po blagoslovu so se zbirali kmetje v gostilni pri Virtu na Važenbergu. Ko so bili vsi zbrani, je Rotman otvoril zborovanje s tem, da je trikrat potrkal z belo palico po mizi. Raztolmačil je gospodove ukaže in porazdelil tlako za prihodnje tedne. Sprejemal je tudi želje in pritožbe podložnih, katerih si pa ni upal vedno sporočiti gospodu, boječ se zamere pri gospodu, da ne bi izgubil rotmanove časti. Zato je rotman večkrat držal z gosposko in zagovarjal njene koristi. In to ne ravno v svojo škodo: v takih slučajih je gospod popustil nekaj na desetini in tlaki in se mu sploh izkazal uslužnega.

(Dalje sledi.)

živeti božični duh svojih vlog, da je bilo toliko neprisiljenega veselja. A doživeti je moralo božič in njegov tajinstveni blagoslov celotno tamošnje ljudstvo, ki se je tako polnoštevno zbralo o polnočnici v svoji okinčani cerkvi; doživeti je moralo rojstvo božičnega Deteta v svojem srcu. Zato pa iz srca želimo vsem Djekšarjem in Djekšarkam, da bi jim novo leto rosilo še mnogo sadu!

Drobne koroške novice. S povišanjem poštne s 1. januarjem se izdajo nove znamke po 20 g, kolikor bo treba zanaprej frankirati pismo. Pred kratkim so prišle v promet nove znamke po 16 g s sliko gradu „Dürnstein“. Naenkrat so bile te znamke vzete iz prometa in so z 31. decembrom izgubile svojo vrednost. Do 31. januarja 1930 jih je pa še mogoče zamenjati pri poštini uradih. — Dne 21. decembra 1929 je bilo beleženih na Koroškem 7214 podpiranih brezposelnih. Število podpiranih se je v teku enega tedna pomnožilo za 787 oseb. Poleg tega je še veliko brezposelnih, ki ne dobivajo brezposelne podpore. — Zvezno ministrstvo je razpustilo industrijsko okrajno komisijo za Koroško in imenovalo tričlansko upravno komisijo, in sicer vsled nerednosti pri reševanju in izplačevanju brezposelnih podpor. Nazadnje se delodajalci in delojemalci niso mogli zediniti glede štednje, ki jo je naročilo ministrstvo. — Vernberg je dobil svojo telefonsko postajo. — Dva mlada fanta sta 12. decembra vdrla v stanovanje Bolbiča v Gornjih Medgorjah in ukradla moško žepno uro, več obleke in perila v vrednosti 350 S. — Galicija dobi električno luč. Mlinar Mohar si postavi namreč svojo elektrarno. — V Galiciji sta 20. decembra trčila skupaj prometni avtobus in osebni avto grofa Thurna. Oba voza sta bila poškodovana. Druge nesreče k sreči ni bilo. — Iz Frankove trgovine v Velikem sedlu pri Beljaku so tatovi odnesli 45 komadov prekajenega mesa po 1 kg v vrednosti 225 S. — Državno pravdnništvo je umaknilo tožbo proti Italijanu Viciju radi napadov na bivšega deželnega glavarja Schumyja. Do drugega procesa tedaj ne pride. — 77letni Anton Boltežar iz Bele pri Železni Kapli je na gladki cesti izpodrsnil in si zlomil gornje stegno. — „Freie Stimmen“ priobčujajo dopis iz Velikovec, v katerem pravijo, ko govorijo o slabem gospodarskem položaju trgovskega sloja: Slovensko opredeljeni bindišarski kmet gre k bindišarskemu trgovcu Plantevu, ravnotako zagriženi soci, uradnik gre v konzumno društvo, neumni k judu, boljše stoječi dobavlja svoje blago od zunaj in ostanek gre k domačemu trgovcu. Nemški trgovec in nemški rokodelca sta vse to ustvarila, kar je še danes, in njiu možnost, poštenost in duševna premoč sta ustvarila duh spoštovanja in naklonjenost za nemško stvar pri bindišarskem prebivalstvu, od česar še danes živimo in kar je nas rešilo v težkih dneh. V nemškem meščanstvu ima „Heimattreue“ bindišarskega prebivalstva svoje korenine. Itd. Časi se spreminjajo in Slovenci pač nočejo več biti nemški kuliji, zato to tarnanje.

Št. Ilj ob Dravi. (Spomin.) Čitali smo v našem domačem listu novico, da je v Konjicah umrl upokojeni nadučitelj Domicijan Serajnik, ki je bil od leta 1871 do 1875 nameščen kot učitelj v Št. Ilju. Bil je domačin ter je vzgajal mladino v domačem, to se pravi, v slovenskem jeziku ter na verski podlagi. Še vedno se spominjamo, kako je nam v pouku in pesmi vcepljal, da mora ostati človek z zdravo pametjo to, kar je bil rojen. Moral je rajni Domicijan že tedaj slutiti, da bo prišel čas, ko bo prodajal marsikateri rojen Slovenec svojo narodnost za lečnato jed, kakor Ezav svoje prvenstvo. Da njegovo delovanje pri nas ni bilo brez uspeha, pričajo glasovi še zavednih Slovencev v Št. Ilju o priliki volitev. Kot dobremu našemu učitelju želimo njegovi nekdanji šolarji, da bi mirno počival v črni zemlji.

Marija na Zili. (Smrti.) Dne 12. novembra 1929 je po skoraj triletnem bolehanju umrla Hojžičeva mati na Zili. Rajna je bila skrbna gospodinja in zelo dobra mati. Pa kljub temu ni imela dobrega na svetu. Trikrat ji je pogorela domačija, vendar ni obupala. V molitvi je iskala moč in z vstrajnim delom skupno z možem se ji je posrečilo, da je trikrat nanovo pozidala domačijo. Rajna Hojžičeva mati nam bo ostala v živem spominu. Mladim gospodinjam naj bo za zgled pobožnosti, materine dolžnosti

PODLISTEK

Kovač Franc:

Zadnji čarovniški proces na Važenbergu.

(Nadaljevanje.)

Odpre drugo pismo — tudi od deželnega gubernija. Vabilo na sejo deželnih stanov v Celovec, da se dovolijo novi davki za vojsko. Nevoljen dene pismo na stran, ko vstopi Hubert in izroči gospodu pismo:

„Od gospodstva v Gospe sveti, milostljivi gospod in sel sporoča, da je zadeva nujna,“ se klanja Hubert.

Hlastno odlomi gospod Sigmund pečate, bere, strmi in obrvi se mu sršijo, obraz mu postane blede. Gospodstvo v Gospe sveti mu naznanja, da se je Peter Enci, doma iz Rakol, podložnik Važenberškega gradu, v pijanosti izdal in zarekel, da je čarovnik. Naj se zločinec nemudoma zapre, zadeva preišče in po obstoječih postavah ostro kaznuje de crimine magiae.

Izenadila je gospoda Sigmunda ta vest. Torej tudi v njegovem oblastvu in celo lastni podložniki se ukvarjajo s to brezbožno hudobijo! To seveda se mora strogo preiskati in zločinec kaznovati, da dobijo drugi strah. Saj res, skoro vsako leto pobije toča kje tu v bližini. Zlodej res marsikaterega premoti, da se mu zavoljo denarja zapiše z dušo in telesom in potem z njegovo pomočjo na tako nizkoten način škoduje svojim bližnjim. In podložnik v svoji maščevalnosti more škodovati tudi njemu. Take misli so rojile po glavi gospodu Sigmundu.

in pridnosti. Vsem Hajžlčevim naše iskreno so-
žalje. — Dne 12. decembra je zopet nepričako-
vano obiskala našo župnijo bela žena. Pri ko-
panju se je namreč ponesrečil Janez Glaser, o-
čemer smo v našem listu že poročali. V so-
boto 14. decembra so prepeljali ob obilni ude-
ležbi požarne brambe, sorodnikov in znancev
zemeljske ostanke iz beljaške mrtvašnice na
domače pokopališče. Ostalim naše srčno so-
žalje!

DRUŠTVENI VESTNIK

Sveti Trije kralji.

V zjuternj deželi je prišla gorè ena
nova zvezda prelepe svetlobe: Ta zvezda
opomeni to rojstvo božjè novega kralja
nebes inoj zemljè.

Zakaj ginejo med nami tako naglo vsi ti
spomeniki izza dobe prave kmetiške stanov-
ske zavesti? Še ni minulo celih dvoje deset-
letij in vendar je že vrženega med staro šaro
mnogo lepega in prisrčnega, kar je nekoč
spremljevalo leto, njegove praznike in prilike.
Priznamo radi, da je bilo med vsemi temi obi-
čaji in navadami mnogo nerabnega in nepo-
trebnega, zdi se nam pa, da smo zavrgli med
staro šaro tudi mnogoteri biser prisrčnega
podeželskega življenja. Tako močan je danes
vpliv mesta in današnjega modernizma! Kje še
znajo praznovati pravo kmetiško „ohcet“?
Kod še najdejo otroci na dan svojih nedolžnih
sovrstnikov pri nas radodarnih src? Skoroda
se nam zdi, kot da bi danes domače ognjišče
ne rabilo več blagoslovljenega velikonočnega
ognja in ljudstvo v hiši prav nič več „žegnane“
vode. In polje ne več vrbnih vejic cvetne ne-
delje ter živina ne več Štefanove soli. Lahko
trdimo, da gine s temi narodnimi običaji obe-
nem velik kos krščanstva in podeželskega po-
nosa. Ni res, da umira naša zemlja, prepojena
z znojem naših prednikov, ki jo mi imenujemo
Podjuno in Rož in Zilo, Peco in Golico in
Dobrač, kamen in prst, vrt in polje in gozd.
Pač pa hira ljudstvo na njej. Navadno trdimo,
da je vzrok tej kulturni krizi našega kmetijstva
v prvi vrsti naš gospodarski položaj, ker po-
stajajo davki in ostala socialne bremena ne-
znosna, a pridelkom polja in hleva ni prave
cene. Morda je v tem delni vzrok, a nikakor
ni glavni. Če gine počasi veselje do doma-
čega dela, do obdelovanja zemlje, če radi ški-
limo na prijetno življenje uradnikov-gospodov,
če prodajamo in se selimo v mesta in tujino,
iščimo temu vzroka v stremljenju, da bi radi
udobnejšega življenja kot pa je trdo delo kme-
tiško. Zato pa nam počasi primanjkuje prave
stare kmetiške duše in navadili smo se gledati
in videti samo še senčne strani našega pode-
želskega življenja.

Li ni bilo nekdanj lepo, ko so nam prinesli
sveti Trije kralji božično misel v hišo in nam
na domu zapeli svojo božično pesem: V zjuter-
nej deželi... Tedaj je bil božič še povsod,
v cerkvi in v hiši, na cesti in na polju, na vrtu
in v hlevu. Največ pa je bilo tedaj božiča v
srcih našega ljudstva.

Priznamo, da so trde take besede in ven-
dar prosimo, da nam jih ne zamerite. Dobro
je, če rano odpreš, opereš in izčistiš, ker potem
bolje zaceli. Napačno pa bi bilo jo prikrivati
ali celo zanemarjati.

In koder bodo sveti trije kralji letos zopet
koledovali, naj donesejo s svojo pesmijo v naše
hiše tudi željo novega preroda vsega našega
slovenskega ljudstva!

Radiše. Na praznik sv. Treh kraljev se
vrši ob treh popoldne v društveni sobi mesečni
sestane našega društva. Na sporedu je petje
in deklamacije, pesem sv. Treh kraljev in
končno skioptično predavanje Zvezinega taj-
nika.

Glinje. („Za pravdo in srce.“) Podjuna
v Rožu! Po več desetletjih se je dne 26. dec.
zopet dogodilo, da je mogel spodnji Rož po-
zdraviti v svoji sredini kot goste igralce iz
Podjune. Globašani bi imeli nastopiti z igro
„Za pravdo in srce“ že pred več tedni. Dan sv.
Štefana pa je bil kot nalašč za to, zakaj do zad-
njega napolnjena Cingelcova dvorana je do-
kaz, da se je vršila o pravem času. Po pozdra-
vu g. Frica iz Glinj je govoril g. dr. Zdravko

Kathreiner

Sreča v skodeli kave!

Zwitter. V kratkih in jednatih besedah nam je
orisal življenje Podjunčanov in Rožanov. Igra
sama je nadvse ugajala. Globašani, presenetili
ste nas z vašim resnim in vzornim nastopom!
Že davno nismo slišali govoriti igralcev v tako
lepi slovenščini. Vloge so bile rešene od prve
do zadnje prav mojstrsko. Igralci so se v iste
pravcato vživeli. Igra je povsem resna in kaže
življenje in boje naših kmetov napram bogatim
in hudim graščakom pred 300 leti. Največjo po-
zornost pa so zbudile igralke s svojim zadnjim
prizorom „Domovina“. Z burnim aplavzom je
občinstvo pozvalo naše podjunske dečle, da so
se morale še enkrat pokazati. Med odmori so
nas kratkočasili boroveljski pevci z lepo ubra-
nimi glasovi in samo z domačimi koroškimi
pesmimi. Postavili so se, četudi nimajo pevov-
odje, in marsikateri Podjunčan jim je zavidal
lepe tenorje. Kaj pa kvartet iz Podjune? Pri-
hodnjič hočemo slišati tudi tega! Mladi gosp.
doktor je v svojem uvodnem govoru omenil,
da imajo menda Rožani več korajže, a ko smo
videli nastop podjunskih deklet, kako so na
odru zaprisegale zvestobo svojemu narodu,
moram omeniti, da take korajže pri Rožankah
še nismo videli!

Steckenpferd-Lilienmilchshampoo :

Čudežna mehkoča, svilen blesk in skrivnosten
vonj las so uspehi tega idealnega sredstva za
negovanje dečje glavice. 57

Pliberk. (20letnica.) S prav izbranim spo-
redom in pri obilni udeležbi smo na Štefanovo
praznovali dvajsetletnico svojega društva.
V novem letu pa se ga bomo oklenili še tesneje
in zato priredimo v nedeljo dne 6. januarja ob
3. popoldne v društveni dvorani pri Brezniku
igro „Mlinar in njegova hči“.

Šmihel. (Štefanovo.) Tokrat pa so se naši
društveniki res postavili. Štularjev Juri, zdra-
va korenina naša, nam je spisal novo igro, ji
dal za vsebino ginevanje kmečke stanovske
zavesti in veselja do rodne grude in težke nje-
gove posledice, ter jo naslovil „Naša zemlja“.
Juri, v tej svoji dobri volji res ugajaš in takega
kot tokrat tebe, si predstavljamo korajžnega
fanta od fare! Zadel si rano, ki boli in skeli, in
le s tako voljo jo morda izceli mladi rod. Pred
igro so podali prizor „Zamorec“, ki je bil sme-
šen dovolj in njegov Malha junak smeja. Jedro
prireditve pa je bila igra „Naša zemlja“. Kako
lepo se poda našim fantom in dekletom do-
mača vloga! Posamezne osebe v igri so nar-
avnost izraziti tipi iz našega ljudstva (Vrbnik,
Tonej). V starih dveh užitkarjih, Skalarjevemu
Tomu in Trezi, je precej Serajnikove krvi. Za-
libog je med nami veliko mladih posestnikov,
kot je bil v igri Peter s svojo Lizo, ki silijo v
tujino in tam propadejo. In gospodarji naši
ravno tako ali še bolj tožijo, kot so tokrat na
odru. Iz cele igre in iz posameznih dejanj pa ču-
tiš globoko Tomovo misel: Zemlja, Peter te
ne goljufa nikdar, če jo pridno obdeluješ. Kakor
ljubeča mati je, ki za kazen često odtegne ne-
ubogljivemu otroku kos kruha, da mu ga v na-
slednjem trenutku nudi s še večjo ljubeznijo.
Šele, ko zavržeš zemljo ti, te zavrže tudi ona!
Dobro je to, ne vedno hvaležno snov obdelal
mladi dramatik v tej igri in za nas vse je igra
izredno razveseljiv pojav. — Tudi uprizorjena
je bila prav dobro. Nekoliko bolj naj morda
igralci-kmetje naglasijo pristni kmetiški značaj
v noši in kretnjah in če bo tudi celotna scen-
erija še bolj kmetiška, bo vsaka slika in vsak
prizor kot izrezan iz našega življenja. Najbolj
je občutil misel igre stari Toma-avtor sam.
Tonej je bil posrečen vaški veseljak in s svo-
jim nerodno-šaljivim nastopom je dal slikam
veselo barvo. Upamo, da mu je žganje s po-

prom pregnalo bolečine. Tončka je bila nekaka
podjunska Zala in ima prav lep nastop in jasno
besedo. Vaški fantje so bili res postavnini in ko-
rajžni, samo premalo še prešerni. Današnji
mladi rod, tega je ja hotel naslikati pisatelj v
igri, je drzen, ja predrzen. Splošen utis prire-
ditve pa je bil izredno dober in gledalci niso
štedili s ploskanjem. In ko bo naš Juri sedaj,
po premijeri svoje igre, isto še nekoliko izpo-
polnil in izpilil, pa svetujemo obisk te igre
vsem, ki res ljubijo našo zemljo koroško. Vam
pa, društveniki, v novem letu obilo uspeha!

ZADRUŽNI VESTNIK

Finančni prolom v Novem Yorku.

(Konec.)

V severni Ameriki je gospodarstvo v no-
vejšem času sijajno uspevalo. Rodovitna je
zemlja, bogati so rudniki, ljudstvo delavno, mi-
litezma ni, državnih dolgov nič, kaj čuda, da
se je množilo bogastvo in se je veliko zaslu-
žilo. Zadnji čas pa je prišla tudi nad ta kraj
strašna finančna kriza in ljudje so izgubili gro-
zovito denarja: mala kočica, mal plamen, pri ve-
likem gospodarstvu pa je tudi ogenj velik, ko
udari strela.

Kolikor smo poučeni, onstran morja ni
takšnih hranilnic, kakor pri nas, kjer večina,
vsaj mestnega ljudstva, nalaga svoj denar, in
ga ni lahko mogoče izgubiti, ako država ne
uniči valute, kakor se je pri nas in v Nemčiji
po vojni zgodilo. Še manj je tam zadružnih po-
sojilnic. V Ameriki je vse le banka in kdor ima
kaj zasluzka, nese denar v banko ter tam kupi
akcije, delnice, železnic, rudnikov, tovarn, ka-
terih akcije krožijo na borzi. Nalaganje denarja
v takšnih delnicah ameriškemu ljudstvu po-
sebnost ugaja. Mi v stari Evropi smo v tem še
nekoliko neuki, hvala Bogu, naš kmet in dela-
vec sploh nimata nič nalagati na borzi. Ameri-
čanu pa ugaja takšno nalaganje, ker je to neka
loterija, pri kateri se dobiva obresti in obenem
igra; akcija se dviga ali pada v vrednosti in je
znirom upanje, da se poleg obresti še kaj pro-
fitira.

V Novem Yorku pa ni bil samo ameriški
denar. Denar je cigan, ki hiti za večjim do-
bičkom, ako treba tudi čez morje. Tako je bilo
v Ameriki po vojni dosti denarja iz Angleške,
Francije, Holandske, Švice. Marsikdo je še pri
nas kupil dolarjev, misleč, da je ta denar naj-
bolj varen. Ljudje, ki so imeli več gotovine, so
kupovali delnice ameriških tovarn. Kdo bi bil
mislil, da se vreme naenkrat prevrže, ko je že
deset let naprej denarni trg sijajno uspeval?

A gospodarska konjunktura se je začela
slabšati. Kriza se je začela s padanjem žitne
cene. Ko kmet-farmer ne izkupi dosti, tudi ku-
povati ne more, ne avtomobilov, ne strojev,
ne umetnih gnojil, ne obleke, ne pohištva. In
zakaj so cene kmetijskih pridelkov tako padle?
Ali je res preveč pšenice na svetu? Ko je v Ru-
siji naprej lakota in na Kitajskem ljudstvo la-
kote umira? In zakaj tam ljudstvo umira? Ker
gori revolucija in nikogar ni, da bi napravil
red. Amerika in evropske velesile bi bile dolž-
ne, usmiliti se ljudstva, ki ječi pod boljšev-
vizmom, a ne stori se nič in nesrečni narodi se
prepuščajo žalostni usodi. Začela se je agrarna
kriza, za njo je prišla kriza v industriji. Vele-
kapitalisti so nevarnost takoj obvovali in so se
z ameriških borz umaknili s svojim premože-
njem, manjši ljudje, uradniki in delavci, so pri-
šli prepozno, ko že ni bilo več mogoče brez
velike škode iznebiti se svojih delnic. Delnic je
prihajalo vedno več na prodaj in končno so se
pričele dražbe. V rednih razmerah se je na
borzi s pomočjo bank lahko špekuliralo. Kdor
je imel 1000 zlatih kron, je lahko kupil delnic
za 10.000 tisoč jih je plačal v gotovini, in devet

tisoč jih je ostal banki dolžan. Banka je zaslužila pri nakupovanju, pri posojevanju, lastnik pa je zaslužil, ko so bile obresti visoke in se je vrednost delnic dvigala. A ko je vrednost padla na 9000, je banka zahtevala, da lastnik takoj doplača novih 1000, in če jih ni imel, je banka delnice prodala morebiti še pod devet, recimo za 8000, in lastnik je izgubil prvih svojih 1000, doplačati je moral primanjkljaj 1000 in delnice ni imel nobene več. Pri prodajanju konja tudi lahko težko izgubiš, ali na borzi se lahko izgubi čez noč vse in to je druga plat lakomnosti, ki hoče bogateti brez dela. V Ameriki je špekuliralo vse ljudstvo, delavci, uradniki in ti so menda izgubili silno veliko premoženja. In stvar še ni pri kraju. V Ameriki se je razpasla grda razvada prodajanja in kupovanja na roke. Tovarne so preveč zaupale v bodočnost. Ko so pred leti že čutile, da se ne prodaja več prav lahko, so začele blago prodajati na dolge plačilne roke. Avto se je prodajal na deset let. A zdaj je precejšen del teh kupcev in dolžnikov prišel ob premoženje in ne bo mogel več plačevati svojih obrokov. Ali se ni bati, da zdaj kriza preide od borze v tovarne? Tovarne za avtomobile imajo menda za avtomobile tirjati grozno vsoto 5000 milijonov šilingov — to je pet milijard! Tudi Amerika ni tako bogata, da bi zamogla prenašati take izgube.

GOSPODARSKI VESTNIK

Seja deželnega kulturnega sveta dne 22. novembra 1929.

(Konec.)

Dr. Stotter: Laški strokovnjak se je prepričal, da je naš krompir zdrav in tako upamo, da se v doglednem času meja vsaj nekoliko odpre. Enostransko gospodarstvo je nevarno, to se vidi iz kmetijskih računov. Najbolj se priporoča izvajanje vseh strok, živinorejo, svinjerejo in mlekarstvo. Ako pa hočemo mleku zasigurati stalno ceno, je treba, da se kmetje strogo organizirajo. Iz Švice ne pride noben kilogram sira v svet, ki bi ne šel skozi zadrugo. Zadruga so najboljše sredstvo za ureditev prodajanja pridelkov.

Ostanek kolekture.

Dr. Rokitsky poroča o novi postavi, ki namerava odpraviti ostanke kolekture. Izdelala sta se dva načrta: po enem bi se kolektura, kar je je še, prisilno odpravila, po drugem načrtu samo tam, kjer ljudje to sami želijo. Merodajni krogi so se odločili za fakultativno postopanje.

Drago zavarovanje.

Zavarovani delavci se uvrščajo v gotove plačilne razrede po višini njihovega zaslužka, ki sestoji iz gotovine in hrane. Ako se naj ljudje uvrščajo, treba vedeti, kaj je njihova hrana vredna. Kulturni svet se je s stvarjo že lani pečal in je prišel do sklepa, da je hrana delavca na dan vredna 1.40 S, obleka 60 S, čevlji 20 S itd. Življenje pri gorjancih je skromno, in ker imamo med kmeti veliko gorjancev, se mora to kazati tudi pri uvrščanju. Pogajanja z zastopniki zavarovalnice so bila lani silno težavna in smo se končno zedinili na 1.70 S za dnevno hrano. A zastopniki zavarovalnice so se potem zglasili pri vladi in so izjavili, da zahtevam postave ne morejo ugoditi, ako se kmečki delavci ne postavijo v V. plačilni razred. In vlada jim je ugodila, ko je kulturni svet zahteval tretjega oz. četrtega. Traussnig: Nerazumljivo je, kako je mogla vlada preiti preko sklepa kulturnega sveta. Ljudstvo nam očita, da bi bili mi uvrstili posle v V. razred. Kmet tega bremena ne more več nositi in je treba to breme olajšati. Pri zavarovalnicah je prevelik aparat, ki vse požre. Nau: Cene živil so se tako znižale, da letos prehrana kmečkega delavca niti 1.40 S na dan ni več vredna, zato se bo predlog kulturnega sveta lahko zagovarjal.

Podgorc naglašja, da je pač treba socialne naprave izvajati polagoma in času primerno; zdaj pa se je ljudem naprtilo to breme v času gospodarske krize in za to je stvar tako težka.

Hernler: Kmeta najbolj zadene, da se v V. razred uvrščajo fantje, ki še niso 16 let stari. Zavarovalnica naj bi ljudem breme olajšala tam, kjer ljudje dobivajo tudi v slučaju bolezni polno hrano. Vsaj kmet radi influence ne prijavlja ljudi, marveč potrpi in bolnik zopet gre na delo. Potem bi bilo želeto, da pridejo bebeci v slučaju bolezni občini in ne kmetu v breme, sicer jih kmet ne more več imeti in mora sploh občina skrbeti zanje. — Striessnig: V postavi je sicer določba,

da se ljudje, ki nimajo 50% plače, ne zavarujejo. Ali ko takšen človek zbolni in pride v bolnišnico, mora plačevati zanj kmet. — Hernler: Mi stojimo na stališču, da blagajna svoje dolžnosti lahko izpolnjuje, tudi če so mladi ljudje samo v III. razredu. Mladi človek do 18. leta tudi še ni popolnoma dela zmožen. Blagajna se raditega ne bo podrla.

Borza. Dunaj, 31. XII. 1929. Dinar 0.1256; češka krona 0.2098; nemška marka 1.6925; francoski frank 0.2789; švicarski frank 1.3759; dolar 7.0835.

NAŠE KNJIGE

Začetnica za koroške ljudske šole. Spisal Walter Maklin. Začetnica in v didaktičnem in metodičnem pogledu nikaka nova knjiga. Sestavljena je po stari pisalno-bralni metodi, tako, da se mladina nauči najprej pisanice. Če obvlada to, ima kmalu v oblasti tudi tiskane črke, posebno velike. Učna snov je običajna, šolska, proza v praktičnem delu vsakdanje dolgočasna; nekaj verzov je vmes, Župančičevih, Žgurjevih, Ločniškarjevih in Strniševih, da vsaj nekoliko omilijo suhoparnost ostale snovi. Walter Maklin, ki je Začetnico sestavil (in ne spisal!), ima sicer dobro voljo, drži se pa starih, olesenih vzorov, ker nima smisla za solčno otroško življenje, nima jezikovnega čuta za slovenščino in je brez estetičnega razumevanja. Začetnici se vidi, kako je njen oče jezikovno negotov, vsled česar je tudi vsebina šestokrat banalna. Le nekaj primerov: Elizabeta bo medla buter — oče kadijo fajfo — prodajajo sode in mevtre po celem svetu itd. — Sicer pa je imel avtor namen, potajiti, da je knjiga za slovensko deco. Hotel ji je vtisniti nemški pečat; ne morda v tem, da bi govoril o nemstvu, marveč v asimilaciji izražanja. Tu so vam Jozi, Hanzl, Tini in slične stvari, ki kažejo, da g. Maklin pozna naš jezik le dialektično in da se je lotil svojega didaktičnega dela brez potrebne samostojnosti tudi v jeziku samem. Tako so nastale cvetke, ki jih sicer naša knjiga ne pozna, ako je ni „spisal“ tujec. G. Maklin „piše“ nekje: Luna vidi otroke v njihovih posteljih. Zgleda kakor srp. Drugje: Berač nima žlahte. Reče: Bog loni! Spet drugje: Treza prinese mavžno — ali: nese v ruksaku mavžno za lovce. Povsem mirnodušno zapiše tudi: Malo mi moreta pomagati itd. Takih stvari nismo bili vajeni pred svetovno vojno nikjer. Ali g. Maklin ne ve tega? Če bi tudi bila njegova Začetnica vzorna v učnem pogledu — kar ni — bi bil moral dati rokopis v roke človeku, ki obvlada jezik. Tega ni storil, zato je knjiga slaba. — slovenski praktični del hitro konča. Zadnja četrtina knjige „Beremo nemško“ je samo nemška. Tu so ortografske razlike, na kar sledi čtivo o šoli, o materi, o obrtnikih, o domačih živalih, šestokrat prevodi snovi s slovenskih strani. Ti sestavki so jezikovno pristni, prožni in učinkujejo naravno, česar pogrešamo v vsem slovenskem delu. — Začetnica g. Maklina je po zunanosti vzorna, to je treba priznati: lep papir, jasen tisk (vse stavljenost v roko), mnoge umetniške, celo večbarvne ilustracije. Tudi večnja je lepa in trpežna. Po vojni smo malo vajeni tako lepo opremljenih šolskih knjig.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. V prvih enajstih mesecih lanskega leta je bilo izvršeno v naši državi 260 000 eksekucij. — Lani je umrl v dunajski bolnici Amerikanec Goldberg. Vse njegovo premoženje so predali poljskemu konzulatu, ker je bil Goldberg poljski državljani, med tem tudi umetno nogo. Eden od uradnikov poljskega konzulata, ki ima tudi odrezano nogo, se je začel zanimati za protezo. Ko je odvil nek vijak, je padlo iz umetne noge 80 bankovcev po 1000 dolarjev. — Od Bodenkreditbanke je bilo po Kreditanstalt prevzetih 167 uradnikov, ostalih 400 uradnikov pa bo odpuščenih ali upokojenih. — V decembru je bilo v Avstriji 226.000 brezposelnih. Tako visoko število brezdelnih se ni pričakovalo. — 2500 domov je bilo lani prodanih v Avstriji na javni dražbi. — Število priseljencev v Združene države iz Avstrije se je zvišalo od 785 na 1413. Toliko jih sme vsako leto iz Avstrije v Združene države. — Naša trgovinska bilanca je bila v novembru lanske-

ga leta za 108.9 milijonov S pasivna. Prezeček uvoza se je v primeri z oktobrom zvišal za 15.5 milijonov S. — Jugoslavija: V Južni Srbiji in v Bosni je ponekod že 2 m snega. Železniški promet je zelo otežkočen. V Skoplju je zmrznilo 5 orožnikov. Na Bolgarskem je snežni metež brzovlak naravnost zasul. Celu noč je kopalo vojaštvo, a ni prišlo do vlaka. Tudi drugje je obtičalo v snegu več vlakov in poroča se o raznih nesrečah. O hudem mrazu se poroča tudi iz drugih držav. — V Zagrebu so prišli na sled neki družbi, ki je hotela razstreliti vlak, s katerim so potovale poklonitvene deputacije v Beograd, dalje hotel Esplanade in zagrebško stolnico. Aretiranih je bilo okrog 10 oseb, med njimi tudi dr. Maček, ki je baje akcijo podpiral z denarjem. Voditelji tega pokreta so bili baje v zvezi tudi z avstrijskim Heimwehrom. Polkovnik Begič je hotel pri zaslišanju izvršiti samomor. Seveda so vse vtaknili v zapor. — Italija: V južnih Apeninih so se radi nenadoma nastale zime pojavile tolpe volkov, ki prodirajo prav do vasi. Volkovi so napadli poštni avtomobil iz Montezana. Volkove so morali prepoditi s streljanjem. Pri Cosenzi je radi visokega snega skočil s tira neki vlak. V Neaplju je zmrznilo več oseb. — Dne 25. decembra je v Salurnu na Tirolskem v prognanstvu umrl dr. Noldin. Fašisti so ga odpravili prej na Liparske otoke, kjer si je nakopal bolezen, ki ji je sedaj podlegel. Nemci ga slavijo kot narodnega mučenika. — Ostale države: Med Anglijo in Rusijo so bili 19. decembra 1929 vpostavljeni redni diplomatski odnošaji. — Glavno mesto Turčije se imenuje sedaj „Ankara“ in ne več Angora. — Na indijskega podkralja lorda Irwina je bil izvršen atentat. Na železniški tir je bila položena bomba, ki je eksplodirala s strahovito detonacijo. Bomba je eksplodirala par sekund prepozno in je raznesla samo jedilni voz. Ranjen je bil samo sprevodnik zadnjega vagona. — V rudniku Sozновиče na Poljskem je nastal potres, ker so se sesuli opuščeni rovi. Na hišah v razdalji dveh kilometrov so popokale vse šipe, dve večji stanovanjski hiši pa sta se porušili. V nekem rovu je bilo zasutih 15 rudarjev: 10 so jih rešili, 5 pa je bilo mrtvih.

Srečno novo leto

želi vsem eni. od-
jemalcem in znanoem

Josef Lušin,

trgovca

v Šmihelu pri Pliberku

VABILO.

Izobraževalno društvo „Kočna“ v Svečah uprizaro na praznik sv. Treh kraljev ob 3. popoldne pri Adamu v Svečah tridejansko veselje igro

ČEVLJAR BARON

Sodeluje pomnoženi društveni zbor. Šolarjem vstop prepovedan.

Vse prijatelje poštene zabave prisrčno vabi odbor.

Otvoritev gostilne!

Dovoljujem si naznaniti cenjenemu občinstvu, da sem 1. januarja 1930 nanovo otvoril gostilno pri pd. Brücklerju ob Hodiškem jezeru in se vsem vljudno priporočam za obilen obisk.

Potrudil se bom, da bom točno in hitro ustregel vsem zahtevam cenj. gostov.

Z odličnim spoštovanjem Alojz Seger,
gostilničar na Plesišču.